

playlist woe 11 sep 2019

Notitieboek: .0-In

Aangemaakt: 6/09/2019 14:30

Bijgewerkt: 6/09/2019 15:32

Auteur: ivo.demeulenaere@gmail.com

playlist woe 11 sep 2019

Maan:

- de Maan is heel de avond te zien laag in het zuid-oosten
- het is bijna Volle Maan, in de telescopen kan je duidelijk zien dat aan de linkerkant van de Maan de Zon nog opkomt in enkele kraters
- op de kijkavond van woensdag **9 oktober** zien we een ster bedekt worden door de Maan: rond 23h10 verdwijnt de ster SAO 165032 achter de Maan
- een sterbedekking gebeurt niet geleidelijk; in een fractie van een seconde is de ster verdwenen: breng je eigen (verre-)kijker mee om dit samen met ons te observeren

Jupiter:

- de grootste planeet van ons Zonnestelsel is deze avond duidelijk te zien als het helderste object laag in het zuid-westen
- bij het begin van de avond zien we de maantjes Ganymedes, Io en Europa te oosten van Jupiter staan, Callisto ten westen
- maantje Europa komt in de loop van de avond steeds dichterbij de planeet Jupiter te staan
- rond **21h28** zien we Europa aan de planeet raken: start van een overgang van Europa
- wanneer deze overgang eindigt is Jupiter reeds onder de horizon verdwenen

Saturnus:

- de planeet met de ring, voor velen de meest fotogenieke planeet van ons zonnestelsel
- Saturnus staat laag in het zuiden (vanuit onze sterrenwacht gezien is dat richting Sint-Pietersplein)
- de ringen van de planeet staan dit jaar wijd open. Tegen 2026 zullen we de ringen eerder als een dun lijntje te zien krijgen
- als je goed kijkt in de telescoop, dan zie je hoe de bol van Saturnus een schaduw werpt op het achterliggende deel van de ring
- de ring lijkt uit 2 ringen te bestaan, door een donkere band van elkaar gescheiden: de scheiding van Cassini

het ISS - International Space Station

- bij het begin van een kijkavond zien we soms het heldere ISS overtrekken
- bij een vliegtuig zie je meestal één of meer signalisatielichten knipperen; het ISS zien we echter als een heldere punt dat zich van West naar Oost verplaatst en gedurende een 5-tal minuten zichtbaar is
- de volgende zichtbare passage van het ISS tijdens een kijkavond op woensdag valt op **25 september 2019**, tussen 20h28 en 20h34 (58° hoog ZZO, helderder dan Jupiter)
- een tweede passage op **woensdag 25 september** zien we tussen 22h05 en 22h07 (het ISS komt dan tot 41° hoog West, en verdwijnt dan in de schaduw van de Aarde: let op de rode kleur die het ISS krijgt vlak voor het verdwijnen)

Wanneer het voldoende donker geworden is, laag in het zuid-westen:

- bolhoop **M.5**
- **bolhopen**, 'globular clusters' in het Engels, zijn bolvormige, compacte clusters van duizenden relatief oude sterren, die in een baan om onze eigen Melkweg roteren
- de gasnevels **M.8** (Lagoon nevel), **M.17** (Omega nevel), **M.20** (Trifid nevel)
- **gasnevels** zijn ijle gaswolken die we kunnen zien door het zwakke licht dat ze zelf uitstralen of weerkaatsen van nabijgelegen sterren. Deze nevels bevinden zich momenteel laag in het zuiden, en zijn, zeker in een stedelijke omgeving, moeilijk waarneembaar
- de **letter M** staat voor de Franse wetenschapper **Messier**. Hij stelde een lijst samen van vrij heldere nevelachtige objecten aan de hemel. De 110 bezienswaardigheden van deze lijst zijn allen met een eenvoudige amateurtelescoop te vinden.

Laag in het noord-westen:

- bolhoop **M.3** in Boötes de Ossenhoeder
- de extra-galactische stelsels **M.51** (Whirlpool galaxy) en **M.94**
- via deze verre **galaxieën** hebben we een goed idee van hoe onze eigen Melkweg er kan uitzien

Hoog in het noord-westen:

- **M.81 en M.82** - 2 galaxieën in de Grote Beer (UMa -Ursa Maior) die dicht genoeg bij elkaar staan om ze samen in het beeldveld te krijgen aan de telescoop
- **Mizar**, een mooie dubbelster in de staart van de Grote Beer, 2 heldere witte sterren die om elkaar heen draaien

Hoog in het zuid-westen:

- 15° boven Saturnus, vinden we **M.11**, de zogenaamde '**Wild Ducks Cluster**', een van de mooiste open sterrenhopen
- **open sterrenhopen**: deze clusters van relatief jonge sterren bevinden zich binnen ons eigen Melkwegstelsel; soms zie je tussen deze sterren nog sporen van de gaswolken waaruit deze sterren gevormd werden

In het Zenit, het donkerste stukje van de hemel, recht boven ons:

- in het sterrenbeeld Hercules: de bolhopen **M.13 en M.92**
- in het sterrenbeeld Lier: de ringnevel **M.57** en de bolhoop **M.56**
- in een fase naar het einde van haar loopbaan toe kan een ster via een explosie een deel van haar materie afstoten
- deze materie zien we als een schijf of ring rond de ster, vandaar de naam **ringnevel of planetaire nevel**
- soms is de ster zelf ook nog zichtbaar in het centrum van de ring
- in Cygnus de Zwaan: de dubbelsterren **Albireo** en **61 Cyg**; de planetaire nevel **NGC.6826**; de open sterrenhoop **M.39**
- in Vulpeca, het Vosje: de planetaire nevel **M.27 of Halternevel**. Niet ringvormig maar minstens even indrukwekkend. Wordt ook als Dumbbell Nebula aangeduid.

Hoog in het zuid-oosten:

- de dubbelster **gamma Delphini**: (het 'neusje' , niet van de zalm maar wel van de Dolfijn) is een geel-wit paar sterren
- de mooie bolhoop **M.15** in Pegasus het vliegende paard

Hoog in het noord-oosten:

- het extragalactische stelsel **M.31**, de bekende **Andromeda nevel**
- **Achird**, een dubbelster in Cassiopeia, (24 Cas) heeft een lichtzwakke begeleider, die een bijna bruine kleur vertoont
- halverwege Cassiopeia en Perseus, in een 'druk' deel van de Melkweg, staat de heldere dubbel-cluster **NGC.884 / NGC.869**

opgesteld 6 sep 2019 door Ivo